

Управління освіти Чернігівської міської ради
Науково – методичний центр

Організація партнерської взаємодії педагога з дітьми в пошуково – дослідницькій діяльності

(методичні рекомендації для вихователів ДНЗ)

Чернігів
2010

«...Самий кращий зміст доходить до свідомості дитини тоді, коли вона включається у власну діяльність...»

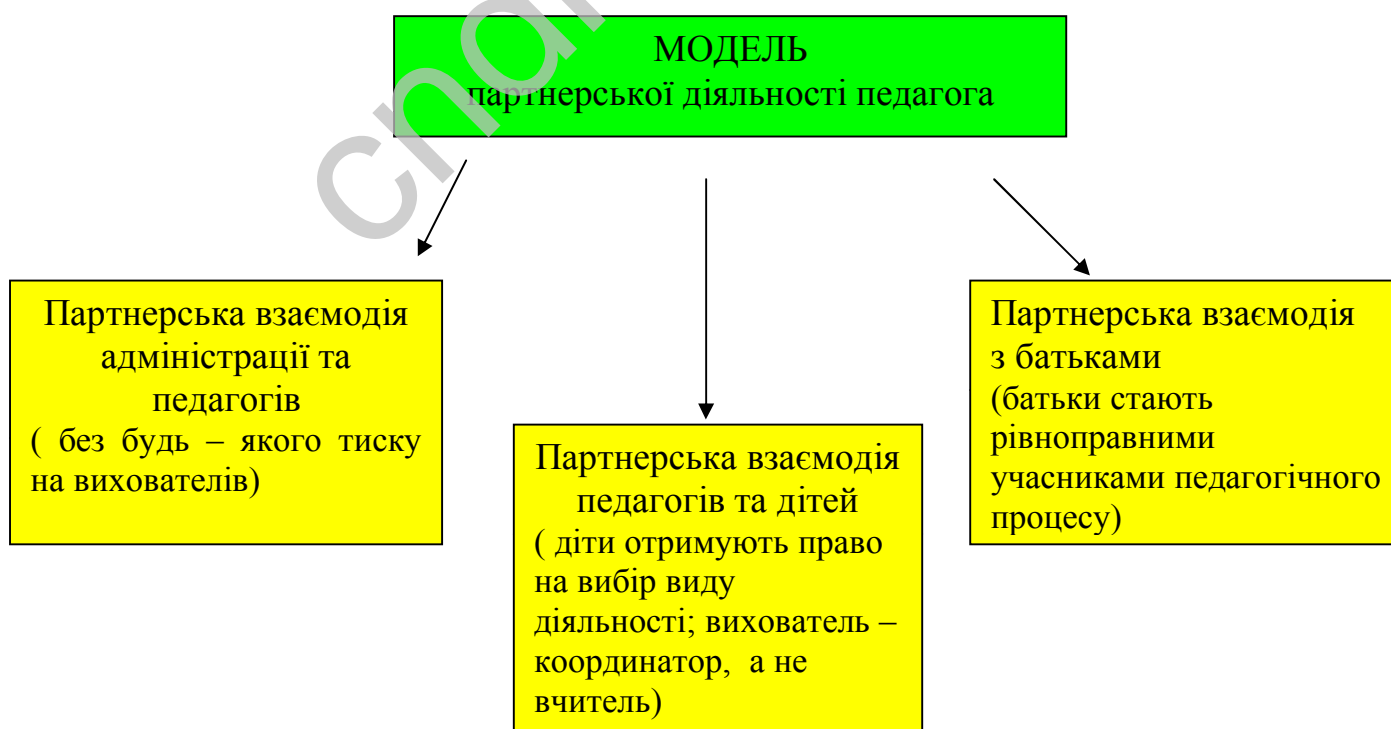
Г.Костюк

Життя доводить, що в умовах, які весь час змінюються, найкраще орієнтується, приймає рішення, працює людина гнучка, креативна, здатна знаходити нові підходи й рішення проблем.

Ставлення до дитини, як найвищої суспільної цінності, формування в ній правової свідомості, самосвідомості, уміння працювати в команді, оптимістичне світосприймання, а також створення сприятливих умов для гармонійного розвитку кожної з них – ось головний орієнтир Базової програми “Я у Світі”.

Саме цей документ є інновацією глобального масштабу, адже проголошує принципово нові пріоритети та завдання дошкільної освіти, переводить взаємодію з вихованцями та їх батьками на якісно новий рівень – рівень співпраці, спільної партнерської діяльності.

Але партнерська діяльність матиме позитивний результат при тісній взаємодії всіх учасників освітньо-виховного процесу.

Організація роботи у формі сумісної партнерської діяльності пов'язана зі значною перебудовою стиля поведінки вихователя:

- вихователь організовує спільний робочий простір;
- починаючи роботу, не примушує до неї дітей, а запрошує до діяльності;
- включається в діяльність на рівні з дітьми;
- не дає інструкцій, не контролює, але обговорює задуми, аналізує зразки, коментує свою роботу;
- задає розвивальний зміст діяльності;
- забезпечує “ відкрите закінчення” діяльності.

Психологи, педагоги дійшли висновку, що будь-яку діяльність, яка проходить в дошкільному закладі, можна перевести в русло партнерських взаємовідносин як між дорослим і дитиною, так і дітьми поміж собою. Але, все ж таки, умовно можна виділити 4 основні види діяльності, які найбільш вдало сприяють організації співпраці дітей та розвитку спільної партнерської діяльності:

- ігрова діяльність;
- продуктивна діяльність;
- читання художньої літератури;
- пошуково – дослідницька діяльність.

Правильно організована партнерська пошуково-дослідницька діяльність є важливим засобом формування в дітей колективістських взаємин, де дитина, заради успіху загальної справи, підпорядковує свої особисті цілі і наміри груповим, так і в оволодінні новими знаннями, уміннями і навичками. Підтримуючи та стимулюючи пізнавальну активність дітей, я дійшла висновку, що пошуково-дослідницька діяльність найбільш ефективно реалізує мою мету партнерської взаємодії. Вона тісно пов'язана з практичними перетвореннями об'єктів природи, які набувають характеру експериментування, в пошуково – дослідницьку діяльність. Завдяки такому пізнанню природи, під моїм керівництвом, здійснюється досить глибока самостійна діяльність дітей з об'єктами та явищами, відбувається їх різноплановий аналіз, порівняння, синтез тощо.

Головні завдання, що реалізуються в пошуково – дослідницькій діяльності:

- активізація знань у процесі праці;
- користування “механізмом думання”;
- формування вміння здійснювати елементарну прогностичну оцінку своїх майбутніх результатів;
- забезпечення можливості поглиблення й розширення уявлень про навколишній світ, оволодіння певними прийомами його дослідження;
- стимулювання експериментування, прояв фантазії;
- розвиток самостійності й ініціативи, прагнення до дослідницької діяльності;

- формування усвідомлення поетапного пошукового процесу, розуміння значення усіх його компонентів (пояснення, дослід, висновок);
- розвиток й удосконалення навичок і вмінь дитини в дослідницькій діяльності.

Провідні методи, які сприяють ефективному проведенню пошуково – дослідницькій діяльності:

- метод особистої аналогії (емпатії);
- метод синектики;
- метод каталога й асоціації;
- метод “ мозкового штурму”;
- метод моделювання за допомогою маленьких чоловічків;
- метод фокальних об’єктів;
- метод “ Біном фантазії”;
- метод фантограм.

Метод емпатії (метод особистої аналогії) - це ототожнення особистості однієї людини з особистістю іншої, коли намагаються думкою поставити себе в положення іншого.

Метод синектики.

Її основний принцип - зробити незнайоме знайомим, а звичне далеким, змінити сформований погляд на речі. Подолання стереотипів сприйняття й мислення, пробудження уяви учасників у груповій роботі досягається за рахунок введення в процес рішення завдання наступних прийомів: 1) особистісне уподібнення, при якому треба представити себе досліджуванним процесом, деталлю, приладом і т.п.; 2) пряма аналогія - пошук подібних процесів, структур, явищ із зовсім інших сфер (наприклад, порівняння центральної нервової системи з телефонною станцією); 3) символічна аналогія або використання поетичних образів для формулювання

Метод асоціації і каталогу слугує для перенесення властивостей одного об’єкта на інший.

Метод “Мозкового штурму”.

Використання цього методу сприяє подоланню психологічної інерції, продукуванню максимальної кількості нових ідей у мінімальний термін. Мозковий штурм є колективним пошуком нетрадиційних шляхів розв’язання проблем.

З дітьми мозковий штурм може виникнути незаплановано під час розв’язання пізнавального завдання, гри-заняття тощо. Особливість його полягає в тому, що діти у процесі обговорення самі коригують, аналізують висловлені ідеї.

Метод моделювання маленькими чоловічками (метод ММЧ) - це один із методів моделювання, які широко використовуються у ТРВЗ. Суть методу ММЧ полягає в тому, що дитина має уявити, що всі речовини, предмети, об’єкти, явища складаються з безлічі живих, мислячих маленьких чоловічків. Вони можуть пересуватися або виконувати якісь дії. Ті, що утворюють тверду речовину або

предмет, міцно тримаються за руки, і щоб роз'єднати їх, треба докласти певних зусиль. Чоловічки рідкого тіла стоять поряд і легенько торкаються плечима, їх можна легко відділити (наприклад, відлити води зі склянки). Газоподібну речовину утворюють чоловічки, які незалежно один від одного бігають, стрибають, літають.

Метод фокальних об'єктів.

Суть методу ґрунтується на перенесенні ознак випадково вибраних об'єктів на фокальний об'єкт, унаслідок чого отримують незвичні поєднання, котрі дають змогу подолати технологічну інерцію.

Метод «Біном фантазії» - це підбір двох персонажів, протилежних один одному, взятих з різних казок, смислових контекстів; діти повинні зблизити їх, об'єднати в новому оповіданні.

Метод фантограм був запропонований Г.Альтшуллером. Прості прийоми перетворення застосовуються не лише до об'єкта та його частин, а й до універсальних властивостей предмета природи. При складанні фантограм по одній лінії записується характеристика предмета: речовина, фізичні властивості, місце існування і т.п., а по іншій - типові прийоми.

Як будь – який вид діяльності сумісна пошуково – дослідницька діяльність має кілька етапів, які потребують творчого пошуку та мобілізації розумових та фізичних зусиль дитини.

Етапи пошуково – дослідницької діяльності

Постановка
проблеми

Вміння домовлятися
поміж собою для
знаходження
найбільш ефективних
шляхів розв'язання

Реалізація
проблеми за
допомогою
практичних дій

Часом проведення пошуково – дослідницької діяльності, на мою думку, може бути будь – який режимний момент. Пошуково – дослідницьку діяльність можна проводити під час занять, екскурсій на природу, цільових прогулянок та праці в природі з метою узагальнення та систематизації знань дітей. За таких умов дошкільнята будуть готові включатися в дослідницький пошук у спільній взаємодії з вихователем та іншими дітьми.

Щоб підтримувати зацікавленість до пізнання світу у маленьких дітей, я безперервно додаю нові матеріали, змінюючи існуючі, тимчасово або назавжди прибираю ті, які не викликають цікавості. Кожного разу намагаюсь знаходити щось нове, що, на мою думку, зацікавило б дітей: картонні коробочки, замочки, магніти, годинники, різні приладдя, якими постійно поповнюється наш „дослідницький центр”. Це – не тільки шлях поживлення життя в групі, а й вирішення завдань креативного розвитку.

Добираючи і створюючи навчальні матеріали в „дослідницькому центрі” ,я враховую їх відповідність потребам дітей, їхнім інтересам, питанням, відповіді на які вони хочуть дізнатися.

Іноді дітям потрібні **додаткові стимули**:

- матеріальні стимули (картки, наклейки тощо);
- пропозиції („ ...можливо ти можеш...”);
- запитання („ Як?” і т.ін.);
- інформація.

Спостерігаючи за дітьми, я помітила, що зазвичай вони не люблять, коли ми обмежуємо їх волю, плануємо їх життєдіяльність до найменших деталей. Воля необхідна, щоб стимулювати їхню дослідницьку і експериментальну діяльність, щоб активізувати внутрішні здібності, які безпосередньо пов'язані з власними інтересами.

В процесі роботи з дітьми я відмітила, що є деякі проблеми, які пов'язані із невмінням дітей робити вибір діяльності. Для цього впровадила в практику деякі методи „голландської системи виховання”.

Так в групі була створена „ ДОШКА ВИБОРУ” з різними видами діяльності.

Упродовж тижня я допомагала працювати біля неї. Діти робили вибір, розміщуючи свою фотокартку поряд з назвою діяльності, яку вони хочуть виконувати. Кількість гачків на дошці обмежена кількістю дітей, які можуть брати участь у певній діяльності, що дає можливість дитині самій проаналізувати: чи може сьогодні вона прийняти участь в цій діяльності, якщо вже там є потрібна кількість дітей, чи може вона з кимось домовитись, поступитись їй саме цим видом діяльності чи вибрати іншу. Це дуже вдалий прийом формування у дітей спільних партнерських відносин. Я підтримувала та заохочувала дітей до того чи іншого вибору.

Далі помічала, що активно використовуючи „дошку вибору”, діти поступово орієнтуються у виборі діяльності ,їм значно легше розпочати її.

Як уже відмічалось, для успішного виконання завдань пошуково-дослідницької діяльності, важливе значення мають взаємовідносини дітей. Для створення позитивної атмосфери в групі я неодноразово вже використовувала „СМАЙЛИКИ ЕМОЦІЙ” та “ КАПЕЛЮХ УСПІХУ”, завдяки яким діти самостійно оцінювали свої почуття під час діяльності. Відзначу, що діти не завжди знають , як правильно „управляти” своїми почуттями хоча і розуміють їх значення. Тому до співпраці був запрошений практичний психолог нашого

закладу, який чудово допоміг моїм дітям регулювати свої емоції та почуття. Діти стали більш комунікативні, терплячими по відношенню один до одного, більш позитивно емоційні.

Розуміючи значення експериментування для всебічного розвитку дитини я започаткувала в групі „ЛАБОРАТОРІЮ МОГО УСПІХУ”, яка оснащена необхідними матеріалами для практичного дитячого експериментування.

Така лабораторія має свої переваги:

- ❖ дорослий створює мотивацію роботи, у вирішенні якої діти діють самостійно, часто шляхом „проб і помилок”, знаходять способи розв’язання проблеми;
- ❖ діти навчаються співпрацювати у малих групах, домовляючись, поступаючись власними інтересами (інколи навіть і амбіціями) для досягнення результату;
- ❖ діти користуються різноманітними матеріалами . предметами , які, на їх думку, більш вдалі для реалізації завдання;
- ❖ дитина не обмежена в діяльності, тобто спрацьовує „відкрите закінчення діяльності”.

Спільну діяльність в лабораторії організовую один раз на тиждень. Роботу проводжу невеликими групами, здійснюючи індивідуально - диференційний підхід до дітей . Під час роботи проводжу один –два експерименти для дітей середнього віку, два-три досліди з дітьми старшого віку.

Зазначу, що саме організація та проведення дослідницької діяльності вимагають від педагога певної підготовки.

АЛГОРИТМ ПІДГОТОВКИ ДО ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДУ:

1. пригадати інформацію про даний об'єкт;
2. з'ясувати, що діти знають про цей об'єкт;
3. отримати додаткову інформацію через різні засоби масової інформації;

Такий же самий алгоритм я даю й дітям, якщо їм зараніше відомо який об'єкт ми будемо досліджувати.

АЛГОРИТМ ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЬМИ:

1. постановка, формулювання проблеми;
2. висунення припущень, добирання способів перевірки досліду, висунутих дітьми;
3. самостійна робота дітей;
4. підбиття підсумків, обговорення результатів досліду, фіксація результатів, запитання дітей.

Досить актуальною на сьогодні для розвитку пізнавальної ініціативи дитини є створення та практична дослідницька робота з МАКЕТАМИ, за допомогою яких відбувається дитяче бачення реальності, розуміння суті природних явищ, які не можливо спостерігати в повсякденному житті в умовах ДНЗ.

Саме створення макетів сприяє спільній партнерській діяльності дітей в пошуково-дослідницькій роботі. Адже, створюючи макет, діти складають проект, підбирають матеріал, обговорюють доцільність його використання, створюють основу, а потім доповнюють дрібними деталями.

На мій погляд найбільш вдалі для практичного впровадження макети :

- річка ;
- ландшафти гір (особливо викид вулкану);
- озеро;
- ліс, пустеля;
- карти зі з'ємними деталями.

Роботу з макетами можна проводити в різних видах діяльності. Мені, наприклад, зручно проводити цю роботу вранці , ввечері , інколи дітям зручно працювати з макетами в ході самостійної пізнавальної діяльності.

Дослідницька діяльність є однією з основних видів проектної діяльності. Як свідчить практика, ДОСЛІДНИЦЬКІ ПРОЕКТИ найчастіше мають індивідуальний характер і сприяють залученню найближчого оточення дитини(батьків, друзів) до сфери її інтересів. Однак в мене є групові дослідницькі проекти.

Мета дослідницької проектної діяльності: з'ясувати чому існує те чи інше явище, як воно пояснюється з погляду сучасних знань.

Однією з основних ознак дослідницької проектної діяльності є те, що ця діяльність розгортається у проблемній ситуації, яка не розв'язується прямою дією.

РОБОТА З БАТЬКАМИ.

Оскільки, організація та проведення дослідницької діяльності потребує багато часу для підготовки певного оснащення (обладнання та різноманітних матеріалів), тому допомога батьків необхідна. Вони із задоволенням відгукуються на мої прохання та пропонують свою допомогу. Батьки бачать результат, зацікавленість своїх малят, самі намагаються допомогти у вирішенні деяких організаційних питань.

Я організую бесіди, батьківські збори, анкетування, консультації для батьків щодо організації та проведення дослідів та експериментів з дітьми вдома за темами:

- ”Дослідницька діяльність дошкільників”;
- “ Перші кроки експериментування”;
- “ Ваш неповторний малюк”.

Систематично розміщую матеріали у батьківському куточку та папках – пересувках “ Спільні дослідження в природі”, “ Алгоритм дослідів”.

Отже, плануючи та організуючи роботу дослідницької діяльності з дошкільниками я відмічаю динаміку їх розвитку:

- у дітей поступово виявляється пізнавальний інтерес до експериментування;
- розвиваються всі аналізатори, чуттєвий досвід, нетрадиційне дивергентне мислення;
- з’являється вміння самостійно знаходити альтернативні шляхи пошуку інформації та визначення властивостей матеріалів;
- розширюється об’єм знання про взаємозалежність явищ живої та неживої природи.

Результативність дослідницької діяльності з дітьми:

Так, за чіткої мотивації, якісної мети, безперервної роботи із самоосвіти, розвитку загальної культури особистості кожний вихователь може стати творчим педагогом, а творчі пошуки вихователя стануть реальнішими, якіснішими, науково обґрунтованими та будуть позбавлені помилок і суб'єктивних оцінок.

Перспективне планування пошуково – дослідницької діяльності

МОЛОДША ГРУПА

Тема заняття	Матеріал	Методи	Програмовий зміст
Жовтень			
“ Чарівний папір”	Білий папір різної структури	- Каталог і асоціація; - “ Мозковий штурм”; - аналогія; - експеримент	Ознайомити дітей із властивостями паперу за допомогою різних методів. Вчити оперувати одержаними знаннями
Листопад			
“ Барви гуаші”	Склянки з водою, різнокольорова гуаш, папір, пензлі	- Експеримент; - емпатія	Ознайомити дітей із властивостями гуаші, її особливостями. Вчити використовувати техніку розмальовування паперу за допомогою фарби
Грудень			
“ Ліпимо з пластиліну”	Шматочки холодного пластиліну	- Експеримент; - каталог і асоціація; - емпатія	Ознайомити із властивостями пластиліну, його особливостями. Вчити дітей розрізняти властивості деяких матеріалів (форму, будову, величину) та використовувати альтернативні шляхи пошуку інформації
Січень			
“ Дерево”	Дерев’яні та різні за фактурою кубики, цеглини	- Експеримент; - каталог і асоціація; - емпатія; - оксюморон (добір антонімів)	Ознайомити дітей із деякими властивостями дерева. Вчити за допомогою різних прийомів визначати його особливості

Тема заняття	Матеріал	Методи	Програмовий зміст
Лютий			
“М’яка вата”	Шматочки вати, піпетки із розчином бриліантової зелені, ляльки, склянки з водою	- Експеримент; - каталог і асоціація; - емпатія	Ознайомити дітей із властивостями вати. Вчити тактильними відчуттями визначати її особливості
Березень			
“Ознайоми - мось із тканиною”	Різні за фактурою та кольором клаптики тканини	- Експеримент; - каталог і асоціація; - емпатія; - “Мозковий штурм”	Ознайомити дітей із властивостями тканини, її перетвореннями на різні речі. Вчити розпізнавати особливості тканини на дотик, використовувати альтернативні шляхи пошуку інформації
Квітень			
“Хутро тепленьке, хутро м’якеньке”	Хутрянні іграшки (заєць, ведмідь, лисиця), шматочки різного хутра	- Експеримент; - каталог і асоціація; - “Мозковий штурм”	Ознайомити із властивостями хутра, використанням його у виробництві речей. Вчити розпізнавати особливості хутра на дотик і використовувати альтернативні шляхи пошуку інформації
Травень			
“Незвичайний пісок”	Тарілочка з піском, склянка з водою	- Експеримент; - каталог і асоціація; - емпатія	Ознайомити дітей із деякими властивостями піску, його особливостями. Вчити використовувати альтернативні шляхи пошуку інформації

СЕРЕДНЯ ГРУПА

Тема заняття	Матеріал	Методи	Програмовий зміст
Вересень			
“ Чарівний папір”	Білий папір різної структури	- Експеримент; - психологічна активізація дитячого мислення; - моделювання за допомогою маленьких чоловічків	Продовжити ознайомити дітей із різними властивостями паперу за допомогою дослідницької діяльності. Вчити оперувати набутими знаннями
Жовтень			
“ Чудовий пластилін”	Шматки холодного пластиліну, тази з водою	- Емпатія; - експеримент; - оксюморон; - моделювання за допомогою маленьких чоловічків	Продовжити знайомити дітей із властивостями пластиліну. Вчити виявляти його особливості, використовуючи альтернативні шляхи пошуку інформації та набуті знання
Листопад			
“ Різно – кольорова фарба”	Різнокольорова гуаш та акварельні фарби, папір, піпетки	- Експеримент; - емпатія; - каталог і асоціація; - кляксографія; - моделювання за допомогою маленьких чоловічків	Продовжити знайомити дітей із властивостями гуаші, її особливостями. Закріпити техніку розмальовування паперу за допомогою фарби
Грудень			
“ Вода, водиченька”	Фарби, піпетки, склянки з чистою водою та зі смаковими приправками, глечик з водою, Крап та Крапелька	- Експеримент; - моделювання за допомогою маленьких чоловічків - емпатія;	Ознайомити дітей із властивостями води, її особливостями та використанням у житті людини. Вчити з'ясовувати взаємозв'язок рідини у різних станах

Тема заняття	Матеріал	Методи	Програмовий зміст
Січень			
“Корисна вата”	Шматочки вати, піпетки із розчином бриліантової зелені, ляльки, склянки з водою	Експеримент; - “Біном фантазії”; - емпатія; - оксюморон; - моделювання за допомогою маленьких чоловічків	Продовжувати знайомити дітей із властивостями вати. Закріпити вміння тактильними відчуттями та альтернативним шляхом пошуку інформації, визначати її особливості
Лютий			
“Дерев’яні чудеса”	Шматочки вати, піпетки із розчином бриліантової зелені, ляльки, склянки з водою	- Експеримент; - каталог і асоціація; - емпатія	Продовжувати знайомити дітей із властивостями дерева. Вчити використовувати альтернативні шляхи пошуку інформації. Закріпити вміння за допомогою різних прийомів, визначати особливості матеріалу
Березень			
“Ознайо - мимося із картоном”	Різні за фактурою та кольором клаптики тканини	- Експеримент; - каталог і асоціація; - емпатія; - “Мозковий штурм”	Ознайомити дітей з властивостями картону, його використанням для виготовлення речей. Вчити розпізнавати особливості різних видів паперу на дотик і використовувати альтернативні шляхи пошуку інформації. Розвивати емпатичне ставлення до навколишнього середовища
Квітень			
“Тканина”	Хутряні іграшки (ведмідь, заєць, лисиця), шматочки різного хутра	- Експеримент; - каталог і асоціація; - “Мозковий штурм”	Продовжити знайомити дітей із властивостями тканини, розповісти про її користь. Закріпити вміння розпізнавати особливості тканини на дотик, використовувати альтернативні шляхи пошуку інформації

Тема заняття	Матеріал	Методи	Програмовий зміст
Травень			
“Цеглина до цеглини – буде дім”	Тарілочка з піском, склянка з водою	- Експеримент; - каталог і асоціація; - емпатія	Ознайомити дітей з властивостями цеглини, використанням її у виробництві. Вчити розпізнавати особливості цеглини за допомогою різних прийомів. Продовжувати вчити використовувати альтернативні шляхи пошуку інформації

СТАРША ГРУПА

Тема заняття	Матеріал	Методи	Програмовий зміст
Вересень			
1. “Загадковий поролон”	Поролон, ножиці, таз з водою	- Моделювання за допомогою маленьких чоловічків; - емпатія; - оксюморон; - синектика; - експеримент	Продовжити вчити дітей за допомогою різних прийомів визначати властивості матеріалу – поролону. Дати знання про його використання у житті та виробництві. Закріплювати вміння оперувати набутими знаннями
2. “Гумові чудеса”	Гумові м'ячі, іграшки, кольорові олівці, шаблони м'ячів	- Моделювання за допомогою маленьких чоловічків; - емпатія; - каталог і асоціація; - експеримент	Ознайомити дітей із властивостями гуми, дати знання про її перетворення у речі. Продовжувати вчити використовувати альтернативні шляхи пошуку інформації

Тема заняття	Матеріал	Методи	Програмовий зміст
Жовтень			
1. "Корольова веселка"	Гуаш, акварельні та олійні фарби, папір, пензлі	- Емпатія; - експеримент; - оксюморон; - моделювання за допомогою маленьких чоловічків; - "Мозковий штурм"; - каталог і асоціація;	Закріпити знання дітей про властивості фарби. Познайомити зі змішуванням та створенням нового кольору. Продовжувати альтернативні шляхи пошуку інформації та набуті знання
2. "Зна – йомство з клеєм"	Клей, пензлі, папір, склянка води	- Емпатія; - експеримент; - „ Біном фантазії”; - моделювання за допомогою маленьких чоловічків; - каталог і асоціація	Ознайомити дітей із властивостями клею. Вчити впевнено приймати рішення на підставі набутих знань. Закріпити вміння визначати властивості матеріалу за допомогою різних прийомів
Листопад			
1. "Обережно - скло"	Прозорі та різнокольорові шматочки скла, таз з водою	- Експеримент; - емпатія; - моделювання за допомогою маленьких чоловічків;	Ознайомити дітей із властивостями скла. Вчити використовувати різні прийоми для проведення долідів. Закріпити вміння аналізувати набуті результати
2. "Обережно - скло"	Прозорі та різнокольорові шматочки скла, таз з водою	- Експеримент; - емпатія; - каталог і асоціація; - "Мозковий штурм"; - моделювання за допомогою маленьких чоловічків	Закріпити знання дітей про властивості скла, його використання у житті. Продовжувати вчити використовувати альтернативні шляхи пошуку інформації

Тема заняття	Матеріал	Методи	Програмовий зміст
Грудень			
1” Повітря навколо нас”	Іграшкові персонажі, целофанові торбинки, дрібні іграшки, прозора вода, шматочки поролону	- Експеримент; - моделювання за допомогою маленьких чоловічків; - емпатія	Ознайомити дітей із властивостями повітря. Вчити знаходити зв'язки та залежності, що існують між живою та неживою природою. Закріпити вміння аналізувати набуті результати
2. „ Гума”	Шматочки гуми, м'ячі, іграшки	- Експеримент; - моделювання за допомогою маленьких чоловічків; - каталог і асоціація; - фантограм; - “ Мозковий штурм”	Закріпити знання дітей про гуму, використання її у виробництві. Продовжувати вчити визначати її особливості різними прийомами. Вчити моделювати 2 видами маленьких чоловічків
Січень			
1. “ Шкіряні загадки”	Шматочки гуми, м'ячі, іграшки	- Експеримент; - „ Біном фантазії”; - каталог і асоціація; - моделювання за допомогою маленьких чоловічків	Ознайомити дітей із властивостями шкіри, з її використанням у навколишньому середовищі. Закріпити вміння за допомогою тактильних відчуттів та альтернативним шляхом пошуку інформації визначати особливості матеріалу
2. “ Ткани – на, хутро, шкіра”	Шматочки тканини, шкіри, хутра різної фактури, кольору, розміру	- Експеримент; - емпатія - каталог і асоціація; - моделювання за допомогою маленьких чоловічків;	Закріпити знання дітей про тканину, хутро та шкіру. Вчити їх розрізняти та визначати особливості. Продовжувати вчити аналізувати набуті результати

Тема заняття	Матеріал	Методи	Програмовий зміст
Лютий			
1” Ознайомлюємось з залізом”	Різні предмети із заліза, таз з водою	- Експеримент; - моделювання маленькими чоловічками	Ознайомити дітей із властивостями заліза. Вчити використовувати альтернативні шляхи пошуку інформації. Закріпити вміння за допомогою різних прийомів та набутих знань визначати особливості матеріалу
2. „ Залізо”	Металеві кульки, серветки з тканини	- Експеримент; - моделювання за допомогою маленьких чоловічків; - емпатія	Продовжувати знайомити дітей із властивостями заліза. Закріпити особливості та використання у побуті. Продовжувати вчити використовувати альтернативні шляхи пошуку інформації
Березень			
1. “ Порівняння заліза та дерева”	Металеві кульки, дерев’яні цеглинки, серветки з тканини, металеві та дерев’яні ложки	- Експеримент	Вчити дітей розрізняти дерево та залізо. Закріпити їх особливості. Продовжувати вчити використовувати набуті знання та аналізувати результати
2. “ Нитко – графія”	Різні види ниток, фланегелеграф	- Експеримент; - моделювання за допомогою маленьких чоловічків; - емпатія; - „ Біном фантазії”	Ознайомити дітей із властивостями ниток. Вчити розрізняти різні види ниток, проводити нескладні експерименти

Тема заняття	Матеріал	Методи	Програмовий зміст
Квітень			
1” Ознайо – мимось з пластма - сою”	Шматки пластмаси, пластмасові іграшки, таз з водою, серветки із тканини	- Експеримент; - каталог і асоціація; - моделювання за допомогою маленьких чоловічків; - фокальні об’єкти	Ознайомити дітей із властивостями пластмаси, її особливостями.. Закріпити вміння розпізнавати матеріали на дотик, використовувати альтернативні шляхи пошуку інформації
2. “ Сипучи продукти	Крупи (сирі та варені), склянка води	- Експеримент; - каталог і асоціація; - моделювання за допомогою маленьких чоловічків; - “ Мозковий штурм”	Вчити дітей розрізняти сирі та варені продукти. Закріпити вміння визначати їх особливості. Продовжувати вчити використовувати набуті знання та аналізувати результати
Травень			
1” Фарфор”	Фарфорові фігурки	- Моделювання за допомогою маленьких чоловічків; - каталог і асоціація; - експеримент	Ознайомити дітей із властивостями фарфору. Дати знання щодо використання його у виробництві. Продовжувати вчити використовувати альтернативні шляхи пошуку інформації
2. “ Весел-ка”	Маленьке скло	- Експеримент; - каталог і асоціація; - моделювання за допомогою маленьких чоловічків; - “ Мозковий штурм”	Дати уявлення про явища неживої природи. Поширити знання про взаємозалежні явища. Продовжувати вчити використовувати набуті знання та аналізувати результати

Орієнтовні досліді для дошкільників

Вода

Мета: викликати у дітей бажання використовувати попередньо набуті знання про підвищення рівня води для розв'язання проблемної ситуації; порівнювати властивості води, снігу, льоду, з'ясовуючи особливості їхньої взаємодії; дослідити явище випаровування води, залежність швидкості цього процесу від зовнішніх умов (температура повітря, відкрита або закрита поверхня води); ознайомити з процесом конденсації, із силою води.

Методи і прийоми:

Проблемна ситуація «Як дістати із банки з водою предмети, що не тонуть, не торкаючись їх руками?» (доливати воду, доки вона не полетить через край). Висновок: вода виштовхує предмети, які містяться в банці.

Проблемна ситуація «Як дістати із банки з водою предмети, що не тонуть, не торкаючись їх руками й не доливаючи воду?» (Піднімати рівень води у банці, кидаючи туди камінці або інші предмети, що тонуть). Висновок: камінці витісняють воду і піднімають її рівень до поверхні банки.

Досліді зі снігом, водою, льодом: «Що важче?», «Що станеться, якщо з'єднати окремі компоненти: сніг із водою, лід із водою; сніг із льодом?»

Висновок: вода залишається прозорою або мутнішає; її об'єм збільшується; вона стає холоднішою; сніг і лід не взаємодіють.

Дослід із рівнем води в однакових посудинах: позначають рівень води у кожній і ставлять їх у різні умови – на батарею; на столі; між рам вікна; спостерігають протягом тижня й фіксують зміни рівня води. Висновок: вода випаровується швидше в теплому місці, ніж у холодному.

Дослід із випаровуванням води з посудини під теплою чи холодною покриткою: діти бачать, що частинки води, що не змогли випаруватися, залишилися на холодній покритці; повторюють цей дослід із теплою покриткою і бачать, що на ній немає води. Висновок: пара, охолоджуючись, перетворюється у воду.

Дослід із вертушкою або з млинком: воду ллють на вертушку або млинок – лопаті обертаються. Висновок: вода, яка падає, має силу; обертання пришвидшується, якщо збільшити потік води.

Перетворювальна діяльність «Різноколірні бурульки» (складання алгоритму дій): у спеціальну форму, опустивши в неї нитку – петельку, заливають підфарбовану воду й виносять на холод.

Повітря

Мета: допомогти дітям переконатися, що тепле повітря легше від холодного й тому піднімається вгору; з'ясувати, як утворюється вітер (вітер – потік повітря); дослідити, що повітря легше за воду, воно може витискати її і проходити через неї; що повітря під час стиснення займає менше місця; що стиснене повітря має силу, може рухати предмети; що повітря займає певне місце; що воно розширюється під час нагрівання й витискає воду з посудини.

Методи і прийоми:

Проблемна пошукова ситуація: діти визначають, де в групі повітря тепліше – на підлозі чи на дивані, порівнюють свої припущення з показниками термометрів. Висновок: тепле повітря легше за холодне, а тому, де вище, там тепліше.

Експеримент зі свічкою та спіральною конструкцією: педагог демонструє обертання «змійки» над свічкою; діти з'ясовують, що рух повітря змушує «змійку» крутитися (за допомогою обігрівальних приладів дослід виконують самі діти без допомоги педагога).

Перетворювальна діяльність і дослід «підводний човен»: діти з'ясовують, що станеться із пластиковим стаканчиком, якщо його опустити у воду, – чи зможе він сам піднятися. (Занурюють стаканчик, щоб він набрався води; потім перевертають його догори дном, підводять під нього зігнуту трубочку для коктейлю та вдувають туди повітря). Висновок: стаканчик поступово заповнюється повітрям із трубочки, а воно легше за воду, тож і витискає її з під стаканчика й піднімається вгору, виштовхуючи сам стаканчик.

Досліди «Сухі з води»: діти з'ясовують, чи можна занурити склянку у воду й не намочити серветку, закріплену всередині на денці (переконуються, що серветка суха). Перевертають склянку догори дном, обережно занурюють її аж до дна посудини з водою – прямо, не нахилиючи; потім виймають із води, дають їй стекти й з'ясовують, чи намочила серветка; пояснюють, то бульбашки повітря вийдуть, а його місце заповнить вода, й серветка намочне. Проводиться аналогічний дослід із бруском під склянкою.

Дослід з аркушем паперу педагог пропонує дітям поміркувати, який аркуш із двох упаде швидше, якщо їх одночасно випустити з рук (один тримати вертикально, другий – горизонтально). Висновки: навколо нас повітря, і воно тисне на всі предмети – це атмосферний тиск. Перший аркуш падає швидше, тому що під ним менше повітря, а другий – повільніше, бо на нього знизу тисне повітря й затримує його.

Перетворювальна діяльність «Саморобний термометр»: діти розглядають термометр, його будову, потім із допомогою дорослого виготовляють модель термометра (роблять шилом отвір у корку, вставляють його у пляшку; потім набирають у трубочку краплину підфарбованої води й заганяють її у корок так щоб крапля не «вискочила» з трубочки. Пляшечка нагрівається в руках, і крапелька води піднімається догори).

Перетворювальна діяльність «Реактивний літак»: модель паперового літака виготовляють за схемою, а запуск здійснюється за допомогою повітряної кульки (здуваючись вона виштовхує літак уперед).

Ґрунт

Мета: виявити залежність чинників неживої природи від живої(родючість ґрунту забезпечується гниттям рослин);підвести до розуміння ,що ґрунт має різний склад; з'ясувати причину збереження в ньому вологи; виявити здатність різного ґрунту по – різному пропускати воду.

Методи і засоби:

Спостереження за ґрунтом: діти розглядають у лупу зразки лісового ґрунту та ґрунту с ділянки дитсадка; визначають, що в лісовому ґрунті багато поживного перегною, ому в ньому рослини ростуть краще; спалюють разом з вихователем у тарілочки жменьку сухого лісового ґрунту, звертаючи увагу на запах, порівнюють його із запахом спаленого листя. Так само досліджується ґрунт із ділянки дитячого садка і визначається, що він бідний на перегній.

Перетворювальна діяльність «Компостна яма»: діти з'ясовують ,що робиться злеглим листям у місті й у лісі. Риють ямки та канавки біля кущів, дерев, попід грядками та на клумбі ,складають туди листя й пересипають його шарами ґрунту; обговорюють процес: листя згниє й перетвориться у перегній ,тож ґрунт буде поживний, збагачений.

Дослід «Склад ґрунту»:над розжареним ґрунтом тримають скло – воно спітніло, бо в ґрунті є вода; якщо чути запах – у ґрунті є поживні речовини; після згорання поживних речовин і виділення вологи ґрунт світлішає. Діти висипають жменьку ґрунту у склянку з водою, перемішують і розглядають осад ,у якому є пісок і глина . Висновок: на згарищах тривалий час нічого не росте, бо ґрунт стає бідним.

Спостереження за кімнатними рослинами: одну рослину виставляють на сонце, а іншу – в тінь і однаково поливають. Діти з'ясовують, що ґрунт довше залишається вологим у тіні; це спостерігається й у природі: в затінку дерев волога у ґрунті зберігається довше.

Пісок, глина, каміння

Мета: з'ясувати ,що міститься у ґрунті, необхідне для існування живих організмів(повітря, вода, органічні залишки).

Методи і прийоми:

Дослід із ґрунтом: жменьку ґрунту всипають у воду й спостерігають появу бульбашок повітря; нагрівають ґрунт у тарілочки над спиртівкою, тримаючи над ним скельце(на ньому з'являються крапельки води);нагрівають ґрунт і за запахом з'ясовують присутність органічних залишків. Висновок: живі істоти можуть жити у ґрунті , тому що в ньому є повітря для дихання, органічні Залишки для живлення та волога.

Досліди з камінням, ґрунтом, з дощовими черв'яками : діти наповнюють одну склянку камінцями й заливають водою – з'являються бульбашки (вода витискує з-поміж камінців повітря);у другу склянку кладуть черв'яків, засипають їх у землю і теж заливають водою (черв'яки виповзають на поверхню, бо у воді їм не вистачає повітря для дихання);складається алгоритм обох дослідів

Перетворювальна діяльність: «Побудуємо місто з піску за проектом» (закріплення знань про властивості піску); «Винаходимо знаряддя для скопування ґрунту» (проблемна ситуація «Як обробити ґрунт одним знаряддям»).

Магніти, магнетизм

Мета: віднайти матеріали, які взаємодіють з магнітами, і ті, які не взаємодіють з ними; з'ясувати властивості магніту (проходження магнітних сил крізь різні матеріали та речовини), визначати здатність металевих предметів намагнічуватися; виявити взаємодію двох магнітів (протягування а відштовхування); показати магнітне поле навколо магнітів;

Методи і прийоми:

Дослід із голкою, яка плаває у воді : діти розглядають металеву голку; припускають, що вона у воді потоне й називають чому (перевірка); далі голку змащують олією і знову кладуть на воду – тепер вона плаває (олія, якою була змащена голка, легша за воду й тримає її на поверхні). Проблемна ситуація «Як дістати з води голку, не замочивши пальці?» (За допомогою магніту).

Пошукова ситуація «Що не притягується?»: діти роблять припущення, спираючись на властивості матеріалів, із яких виготовлені предмети перевіряють їхню взаємодію з магнітом.

Висновок: не всі предмети притягуються.

Досліди з діями магнітних сил: як діють магніти на відстані; чи можуть магнітні сили проходити крізь різні матеріали.

Проблемна ситуація «Як знайти голку в скирті сіна? У піску?» (Магнітом).

Дослід із намагнічуванням скріпки: діти підносять магніт до скріпки – вона притягується; потім обережно підносять скріпку до дрібніших металевих предметів і з'ясовують, що з ними сталося й чому; обережно відділяють першу скріпку від магніту, але вона все одно утримує решту предметів.

Чому? (Скріпка намагнітилася).

Дослід із двома магнітами: магніт підносять до іншого магніту – вони або притягуються, або відштовхуються. (Це залежить від того, якими полюсами магніти торкаються одне одного).

Проблемна ситуація «Як побачити магнітні сили?»: діти накривають магніт картоном, кладуть на нього скріпки й водять ізнизу магнітом – скріпки рухаються.

Висновок: чим більша відстань магніту від картону, тим слабші магнітні сили.

Перетворювальна діяльність «Вітрильні перегони»: діти розглядають зображення вітрильної регати; педагог пояснює, як зробити простий вітрильник (кінець скріпки відгинають угору й втикають його в один бік корка, а соломинку – в інший; вирізають із кольорового паперу вітрило й скотчем прикріплюють до соломинки); за допомогою магнітів вітрильники рухаються по паперовому «морю» - влаштовується дитяча вітрильна регата.

Перетворювальна діяльність «Гірськолижник»: діти розглядають ілюстрації із зображенням зимових видів спорту ; педагог акцентує увагу на гірських лижах і пропонує зробити іграшкового гірськолижника (фігурку людини ліплять із пластиліну лижі роблять із картону; під лижі підклеюють скріпки; прикріплюють фігурку до лиж); роблять трамплін із картону й закріплюють його на соломинці; гірськолижник рухається за допомогою магніту.

Електрика

Мета: ознайомити дітей із проявом статичної електрики в різних предметах; виявити взаємодію двох наелектризованих предметів; з'ясувати, що гроза – прояв електрики у природі.

Методи і прийоми:

Дослід «Чарівна кулька»: діти звертають увагу на повітряну кульку яка прилипла до стіни, легенько тягнуть її за нитку вниз – вона все одно липне до стіни; торкаються до неї рукою – кулька падає; роблять припущення, що саме робить кульку чарівною і перевіряють його діями (обережно труть об волосся або тканину)

Перетворювальна діяльність чарівники: розглядається алгоритм досліду з повітряною кулькою, обговорюється можливість електризації різних предметів; проводиться фокус із «чарівним гребінцем» (розчісують ним волосся і до нього починають прилипати маленькі клаптики паперу).

Створення «Чарівного панно»: на столі під склом що на підставці лежать силуети квітів, листя тощо з тонкого паперу; скло натирають шкуркою (силуети прилипають до нього), вологою тканиною (силуети падають на стіл).

Висновок: «електрика» закінчилась, і скло припинило притягувати папір до себе.

Проблемна ситуація «Як почути грім и побачити блискавку?»: покладенні один на одного клаптики тканини «електризуються» – їх натирають повітряною кулькою або пластмасовим гребінцем; підносять до них рупор для посилення звуку й повільно роз'єднують – з'являються іскорки, й чути тріскотіння. Висновок: у природі буває гроза, коли наелектризовані хмари наповзають і б'ються одна об одну (грим – це гучне тріскотіння; блискавка – іскри).

Звук

Мета: допомогти дітям зрозуміти як розповсюджуються звукові хвилі; підвести до розуміння як утворюється луна; з'ясувати утворення високих і низьких звуків; виявити причини різного сприйняття звуків людиною і твариною;

Методи і прийоми:

Досліди зі звуковими хвилями: обговорюється питання чому ми чуємо одне одного; потім діти кидають камінці у ємкість з водою – по воді розходяться круги хвилі.

Висновок: те саме відбувається й зі звуками.

Гра «Луна»: загадка або вірш про луну; обговорення, коли і де ми чуємо луну, визначення цього явища; серія дослідів із перевіркою, де може з'явитися луна (в порожньому акваріумі, банці, відрі), а де не може.

Висновок: в порожньому – луна «живе», а в наповненому – її немає.

Дослід із нитками різної товщини: діти прив'язують до підставки по черзі нитки різної товщини й міцно тримають кожним великим і вказівним пальцем; проводять по всій довжині – чути різний за висотою звук.

Висновок: є високі і низькі звуки.

Завдання «Як зробити звук будильника тихим»(за ТРВЗ):діти пропонують накрити його подушкою, ковдрою, сховати в ящик, обгорнути тканиною тощо.
Дослід «Частота звуків»:діти проводять пластмасовою пластиною по зубцях різних гребінців і визначають ,чи однакові утворюються звуки, від чого залежить їхня частота; звертають увагу на частоту зубців і розмір гребінців; порівнюють звуками комара та джмеля.

Земля, космос

Мета: пояснити дітям ,яка сила утримує супутник на орбіті; чому земна куля приплюснута з полюсів; чому в космосі темно; сформувані уявлення про те як земля обертається навколо своєї осі; ознайомити з тим ,як відстань від сонця зумовлює час обертання планети навколо нього.

Методи і прийоми:

Дослід із відерцем та кулькою у ньому : якщо відерце перекинути кулька випаде з нього, але коли швидко крутиться відерце з кулькою ,вона не випадає .

Висновок: коли предмети рухається по колу в ломкості до гори дном ,вони не випадають, а якщо рух зупиняється – вони падають. За цим законом рухаються планети і супутники.

Гра «Земля – це куля»:з'ясовуються як зветься наша планета, якої вона форми, які рухи виконує, з яких джерел ми можемо більше дізнатися про Землю; розглядаються ілюстрації.

Дослід :олівець – це земна вісь, паперові смушки склеєні у вигляді кулі на ньому - це земна куля; олівець обертається разом з кулею між долонь дітей і діти бачать, що під час обертання кулі її верхня та нижня частини сплющуються, а центральна «роздимається».

Висновок: на кулю діє внутрішня сила від обертання.

Дослід «Світло в космосі»:діти в темній кімнаті вмикають ліхтарик вмикають ліхтарик і підносять руку під промінь світла – на долоні з'являється світове коло, але між рукою та ліхтарем світла не видно, тому що рука відбиває промінь.

Висновок: в космосі від Сонця, та інших зірок постійно йдуть промені світла. Вони відбиваються від планет ,тому планети начебто світяться .

Дослід «Який завдовжки рік на планетах сонячної системи?»:вихователь пропонує дізнатися, чи на всіх планетах сонячної системи рік триває 365 днів , як на землі .

Висновок: чим ближче до сонця перебуває планета тим коротший на ній рік, тому що вона проходить коротший шлях, обертаючись навколо світла.

Перетворювальна діяльність: створення моделі сонячної системи.

Конспект організованої пошуково-дослідницької діяльності по ознайомленню з вітром (старша група)

Мета: виховувати бажання пізнавати явища природи; залучати дітей до спільної, партнерської діяльності, прагнення до взаємодопомоги, доброзичливих стосунків між однолітками, злагоджено працювати в парах та в мікрогрупах.

Сприяти розвитку творчості ,мовлення ,спостережливості.

Дати дітям уявлення про вітер, як про явище неживої природи; уточнити знання про те, що вітер – це рух повітря, яке переміщується з різною швидкістю і силою; допомогти зрозуміти які предмети допомагають визначити напрямок та силу вітру; формувати елементи наукового пізнання світу; вміння використовувати свої знання в практичній діяльності.

Матеріал: гра «Який буває?»; бейджики на кожну дитину; відео «Вітер», «схеми дій» виконання дослідів; «Схеми предметів», фломастери; різні предмети; вентилятор; трибуна; конструктори; «Дошка вибору».

Словник: буря, ураган, шквал, шторм, торнадо, вітряки, схема, дослід.

Хід

I Вступна частина

1. «День – день – добрий день,

Добрий день усім.

Ми бажаємо щастя

І здоров'я всім.

А щоб щастя ось таке,

А здоров'я ось яке»

2.Ігрова ситуація

Чути голос : «Увага! Увага!

Компанія «ІМПУЛЬС» запрошує маленьких дослідників групи «Бджілка» на чергове засідання в науково-дослідницький інститут».

-Ой, це ж нас! Приймаємо запрошення? Тоді одягніть ,будь ласка, бейджики, щоб усі бачили і знали що ви дослідники. Готові?

II Основна частина

1.-Рада вас вітати знов в дослідницькому інституті. Щоб дізнатися про що сьогодні піде розмова пропоную вам одягнути маски. Ви згодні? Будь ласка.(діти одягають маски на очі ,включається вентилятор, звучить музика)

- Що ви відчували?

- Звідки в кімнаті взявся вітер?

- Так вітер-це що?(це рух повітря).

-І так сьогодні мова піде про одне з природних явищ – вітер .

Цікаво було б дізнатися який буває вітер. А допоможуть нам схеми – картки (Діти беруть схеми – картки та «читають» речення)

-Дякую. Було дуже цікаво дізнатися який буває вітер

2.-А ви знаєте ,що вітри як і люди мають свій характер. Є вітри добрі і злі. То ж запрошую вас до екрана телевізора, в **кімнату інформації**. Сідайте ,будь ласка, зручно і продовжимо нашу розмову.

Сюжет №1

«Вітер буває слабкий, ледь помітний, у спекотний день приємний і прохолодний, він розвіює насіння рослин, приносить тепло чи холод. Його називають лагідно **вітерець**».

Сюжет №2

«А буває вітер сильний і навіть дуже сильний. Такий вітер називається **буря**».

Сюжет №3

«Ще буває вітер шквальний – він раптовий, тривалий, страшний, виникає перед грозою. Коротко – **шквал**»

Сюжет №4

«Є вітер ураганний. **Ураган** - це вітровий надзвичайної сили»

Сюжет №5

«Буває вітер штормовий. Коротко - **шторм**. Він може перевертати навіть кораблі»

Сюжет №6

«Є вітер – **торнадо**. Цей вітер має страшну силу: руйнує будинки, піднімає машини, ламає дерева. Тобто завдає шкоди і природі і людині»

Сюжет №7

«Але добре коли вітер ласкавий, добрий який несе тільки користь».

- Назвіть ,будь ласка, назви вітрів які ви запам'ятали.

3.Фізкультхвилинка

- Вітер хоче з вами погратися

«Вітер дуже любить грати,

Веселитись танцювати.

Вітер в лісі дерева гойдає,

Вправо вліво їх нагинає,

Хилить до низу,

Підтримки шукає.

Низом сичить: с-с-с-с

До верху злітає.

Там пошумить: ш-ш-ш-ш

І геть улитає»

4.-Що відпочили? Тоді, далі нас запрошують в дослідницьку лабораторію. Послухайте, які нас чекають запитання.

Голос: «Запитання 1:за допомогою яких предметів можна визначити напрямок вітру? Стіл №1»

«Запитання 2: Які предмети вітру легко здути? Стіл №2»

«Запитання 3:За допомогою яких предметів, можна визначити силу вітру? Стіл №3»

-Я думаю ми обов'язково зможемо відповісти на ці запитання. Для цього вам потрібно:

- поділитися на групи ,домовитися між собою;

- вибрати стіл із завданням;
- прочитати схему виконання ваших дій;
- виконати завдання;
- зробити висновок.

(виконання дослідів дітьми, вихователь партнер)

5.-Всі справились з завданням. Запрошую вас в зал засідання.

- Запрошую до трибуни старшого науковця... (доповідь дитини)

- Дякуємо. Запрошуємо старшого науковця...

- Дякую вам за наукову роботу, за те що змогли відповісти на всі запитання. Дозвольте і мені виступити. Для того щоб дізнатися є на вулиці вітер і який він ,люди придумали вітрячків. Ось такі. У нього є балка ,це – вісь, а оце – лопаті. Їх встановлюють люди на стовпах, на дахах, тобто на висоті. І якщо лопаті крутяться вітер є.

- Шановні науковці, а ви хочете спробувати зробити вітряки. І я впевнена що це у вас вийде.

6.-Для цього підготуємо руки

Пальчикова гімнастика

«Вітер з нами любить грати

В наші пальчики ховатись.

То погладжує тихенько,

То на піаніно грає,

То за спину їх ховає.

Наші пальчики готові

Грати з вітром знову»

7.-А тепер запрошую вас до практичної лабораторії. Працювати ми будемо з різними матеріалами : з пластмасою, з металом, з папером і саме головне в парах.

А зараз прошу вас зробити свій вибір(діти працюють біля «дошки вибору»)

- Так вибір ви зробили ,приступайте до роботи.

(Практична робота дітей, вихователь партнер)

III Заключна частина

- Які ви гарні майстри, які у вас красиві вітрячки. А де ви їх будете використовувати?

- Залиште, поки що, свої вітрячки на столах. І підійдіть до мене ,будь ласка. Наша зустріч підійшла до кінця. Що вам сподобалось? Що було важко? Чого ви боялися?

-Дякую. Тепер будь ласка поставте собі оцінку за свою роботу.

-Я бажаю вам всім ,щоб вітер приносив лише тільки радість і веселий настрій. То ж повертаємося до групи, зніміть ваші бейджики. Дякую за увагу.

Сумісна партнерська пошуково - дослідницька діяльність: “Чарівне яйце”

МЕТА:

Розвивати дослідницько – пошукові вміння дитини, а саме: вміння спостерігати, аналізувати, робити правильні висновки. Удосконалювати тактильні відчуття.

Виховувати позитивне ставлення до природних об’єктів, вміння їх цінувати.

Збагачувати знання дітей про яйце, про його внутрішню будову, про його властивості, про цінність яєць для людини.

МАТЕРІАЛ: камінці, ніж, ложка, яйця перепелині, яйце куряче, яйце заморожене, лупи, шкарлупи з яєць, палички, тарілки, серветки, склянки з водою, шкарлупа суха, ступка, ложки, вода з лимоном.

Засідання клубу „Допитливих” про „Чарівне яєчко”

В: - Які цікаві яєчка в нас з’явилися? (камінчики)

Д: - Ні, це камінчики.

В: -Ой, як схожі на яйця! Мають форму яйця і за кольором бувають різні. Давайте дещо з’ясуємо. Беріть собі по одному. Які на дотик?

Д: - Холодний, твердий, темний, шорсткий.

В: - Якщо яйця вдаримо одне об одного, то вони розіб’ються, а якщо камінці – ні. Давайте спробуємо!

Д: -Ні, точно камінці!

В: - А щоб переконатися в цьому, запрошую вас до лабораторії.

Дослід № 1.

В: - Занурюємо камінчик у воду. Що бачимо?

Д: - Бульбашки!

Висновок: у камінчику є повітря.

В: - На столі у мене лежить яйце. Якому птаху воно належить?

Д: - Перепіліці!

В: - А як здогадалися?

Д: - По забарвленню і за розміром.

В: - Зануримо яйце у воду. Що ви побачили?

Д: - також бульбашки!

Висновок: і в камінчику і в яйці є повітря.

В: - Відкрийте серветки. Що ви під нею бачите?

Д: - Перепелині яєчка.

Дослід № 2.

В: - Опускаємо яйця у воду. Що ви побачили?

Д: - Деякі з них тонуть. А інші – плавають.

Висновок: тоне свіже яйце, а плаває – зіпсоване.

БЖД: Вживати зіпсовані яйця небезпечно!

Дослід № 3.

В: - Спробую розбити яйце. Зробити це досить легко.

Висновок: шкаралупа яйця – крихка, вона легко тріснула від удару.

Розгляд на макеті будови яйця:

Шкаралупа, оболонка, білок, жовток, канатики, повітряна камера.

Дослід № 4.

В: - Перед вами вже розбиті яйця. Чи така будова яйця?

Доторкніться до білка. Який він на дотик?

А тепер – жовток. А він на дотик?

В: - Це були перепелині яйця. А ось у мене в руках – куряче яйце. Чи однакові вони? Перевіримо.

Дослід № 5.

В: - Розбиваємо яйце. Що бачимо: чи є відмінності в будові?

Висновок: будова яєць однакова, відмінність тільки у розмірі.

В: - Отже, всі яйця відрізняються за розміром і забарвленням шкарлупи.

В: - А хто несе найбільші яйця?

Д: - Страуси.

Дослід № 6

В: - Відокремимо жовток від білка за допомогою спеціальної ложечки.

Жовток відокремився і не розлився. А тепер спробуємо його проколоти.

Жовток розливається. Доторкніться пальчиком – який він?

Висновок: жовток - густа, клейка, жовта речовина, вкрита оболонкою.

В: - Як людина використовує яйця?

- Чим корисний білок?

- А жовток?

Дослід № 7.

В: - Давайте розглянемо яйце, яке попередньо заморозили.

Висновок: яйце тріснуло, бо в ньому є вода, яка замерзає; шкаралупа не витримує – і тріскається.

В: - А що ви хотіли, щоб нам приготували з яєць?

В: - віддамо, щоб приготували омлет.

В: - Яйце – символ життя. З нього починається нове життя: коли його зігрівають певний час – з нього з'являється дитинча.

Розгляд гнізда пташки ремеза. Розповідь вихователя.

В: - а чи тільки пташки з'являються з яйця?

Дидактична гра: „Хто з яйця?”

Завдання: візьміть картинки і поставте на виставку тих птахів і тварин, к з’являються з яйця.

Перевірка правильності виконання.

В: - А як пінгвіни з’являються, адже в Антарктиді дуже холодно, і яйце може замерзнути?

Розповідь вихователя про імператорських пінгвінів.

Дослід № 8.

Розгляд шкарлупи під лупою.

В: - На шкарлупі є повітряні дірочки. Всередині вкрита прозорою плівкою – це захисна оболонка, котра захищає яйце від пошкоджень.

Висновок: таким чином яєчко дихає.

В: - А чим корисна шкаралупа?

У шкаралупі міститься багато кальцію, магнію, фтор, фосфору – всього 27 елементів і дуже багато вітамінів.

В: - А як люди використовують шкаралупу?

Шкаралупу висушили і будемо розтирати її в порошок у фарфоровій ступці.

Шкаралупотерапія – вживаємо одну чайну ложку порошку і запиваємо водою з лимоном, для кращого засвоєння кальцію.

Пошуково - дослідницький проект «Чому кусаються собаки?» (старша група)

Мета: виховувати інтерес до об'єктів живої природи(собак),бажання їх охороняти і доглядати.

Розвивати спостережливість, вміння самостійно робити висновки, пояснювати у співвідношенні з правилами безпеки.

Дати можливість дітям перебороти страх по відношенню до собак або, навпаки, показати шляхетність та доброту. Викликати бажання висловлювати свою пропозицію, сприяти підвищенню активності та об'єктивності у дітей для виконання дослідницького завдання. Допомогти дітям отримати певну інформацію з даної теми

Хід

Перший етап:

Створення ігрової ситуації

- Вихователь вранці зустрів дівчинку яка боялася іти до дитячого садка, тому що на шляху сиділа собака.
- Бесіда
  - Чому вона боялася?
  - Як нам допомогти дівчинці? (складання «Дерева цілей»)
    - . більше дізнатися про собак;
    - . принести енциклопедії про собак;
    - . розпитати батьків, сусідів ,друзів;
    - . створити словник «Породи собак»;
    - . створити альбом «Бездомні собаки наші друзі»;
    - . випустити газету «Не дражнити собак».

Другий етап:

Збір інформації

- Створення альбому разом з батьками «Чому кусаються собаки?».
- Перегляд фільмів ,читання книжок про собак.

- Самостійна художня діяльність дітей «Мій найкращий друг – пес»(малювання ,аплікація, ліплення).
- Конструювання : з металу , пластмаси ,паперу «Будинок для бездомного песика»

Третій етап:

Розповідь дітей про виконання свого проекту . Роблять висновки

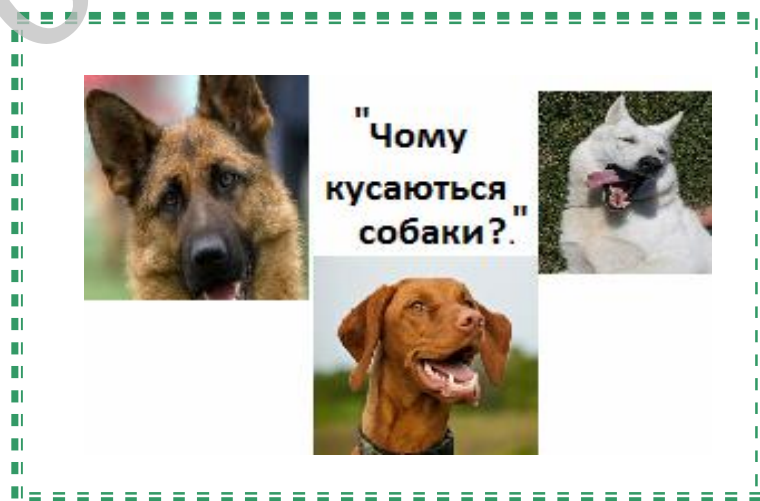
- 1.Сторінка «Чому кусаються собаки?»
- 2.Сторінка «Як про це думає мама, тато, сестра, сусідка?»
- 3.Сторінка «Що думаю я?»
- 4.Сторінка «Я тепер знаю, що не можна:
  - . кричати на собак;
  - . махати руками ,лякати;
  - . утікати;
  - . тягнути за хвоста;
  - . бити палкою;
  - . шпуряти каміння.»

- 5.Сторінка «Чому я люблю собак?»

Четвертий етап:

Систематизація знань

- Виставка проектів дітей
- Ігри
- Сюжетно – рольова гра «Притулок для собак»

"Моя мама думає:Що собак треба любити"

Я думаю ,що кусаються тільки хворі собаки

Тато каже,що собака кусає коли охороняє будинок.

Сусідка каже,що кусаються бездомні. Вони захищають себе

Тепер я знаю!

Не можна:

- 1.Кричати на собак.
- 2.Махати руками.
- 3.Утікати.
- 4.Бити палкою.

Мені подарували собачку.
Я її буду любити.Звати її Буля.
Я її глажу за вушком,чухаю по шийці.Їй це подобається.Ми разом граємося

Анкета

для аналізу батьківської участі у вихованні маленьких дослідників – природолюбів

1. Я завжди звертаю увагу на красу природи
(Так - ні – іноді –)
2. Я вважаю своїм обов'язком знати все, що думає дитина.
(Так - ні – іноді –)
3. Я завжди намагаюся провести спостереження за дитиною на природі.
(Так - ні – іноді –)
4. Чи зверну я увагу на зламану гілочку, зірвану квітку, стоптаного гриба, ображену тварину?
(Так - ні – іноді –)
5. Чи помічаєте Ви глумливе ставлення дитини до природи?
(Так - ні – іноді –)

- 6 Чи даруєте Ви своїй дитині тварин: білченя, зайченя, жабку?
(Так - ні - іноді -)
7. Я спілкуюся з дитиною весь вільний час
(Так - ні - іноді -)
8. Я поважаю думку своєї дитини.
(Так - ні - іноді -)
9. Для свого віку моя дитина трохи незріла.
(Так - ні - іноді -)
10. Вона іноді вчиняє так, що її поведінка викликає тривогу.
(Так - ні - іноді -)
11. Я знайомлю дитину з художнім словом екологічної тематики.
(Так - ні - іноді -)
12. Я залучаю свою дитину до праці в природі.
(Так - ні - іноді -)
13. Я дуже цікавлюсь життям дитини.
(Так - ні - іноді -)
14. Я проводжу прості дослідження у природі разом з дитиною
(Так - ні - іноді -)

Дякуємо за взаєморозуміння!

Дата: _____

Підпис: _____

сnаnз1.at.ua